

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

68. Лучко О. О. Translation of Biological Terms	194
69. Маліновський І. В. Табуйована лексика в українських перекладах С. Кінга та А. Невілла	196
70. Мальченко Б. С. Культурні реалії в українському перекладі англомовних серіалів	199
71. Малярчук К. Д. Специфіка відтворення гендерних особливостей у перекладі роману Джейн Остін «Гордість і упередження» українською мовою	201
72. Мамчур Є. Р. Der Romane von e. M. Remarque: Besonderheiten der Übersetzung ins Ukrainische	205
73. Мамчур Ю. Р. Лінгвопрагматичний аналіз навчального контенту цифрових платформ для вивчення іноземних мов	207
74. Марічка А. А. Стилiстичні засоби як чинник формування ідіостилію Елізабет Гаскелл у романі «Північ і Південь»	210
75. Марчук В. О. Відтворення емоційної семантики німецьких фразеологізмів у перекладі українською мовою	213
76. Машталяр К. О. Difficulties In Learning English Vocabulary	217
77. Мельник А. А. Developing Students' Lexical Competence as the Basis of Foreign Language Acquisition)	219
78. Мельник В. О. Медіадискурс у сучасному інформаційному суспільстві	222
79. Мельниченко О. А. Семантична реалізація Modo Subjuntivo в іспанськомовному кінодискурсі	225
80. Міхальова А. О. Generational Representation in Media Discourse	228
81. Мороз А. Р. Норми вживання фемінітивів в іспанськомовному культурному просторі	232
82. Налисник В. В. Відтворення античного колориту у художніх творах	235
83. Нікітіна Є. В. Особливості перекладу словосполучень Business + Noun / Adjective	237
84. Ніколаєць Д. І. Рольова гра як засіб розвитку англомовного усного спілкування учнів старших класів	239
85. Нога К. В. Медична термінологія у фільмах і серіалах: що потрібно знати перекладачу та глядачеві	242
86. Нога К. В. Переклад радянських документів: компетенція білінгва чи професійного перекладача	245
87. Ноговська С. Г. Теоретико-методологічні засади перекладу гумору в іспанськомовній рекламі бобових	247
88. Огороднік Д. С. Використання інтерактивних засобів для розвитку інтонаційних навичок у німецькій мові	251
89. Олещенко Т. М. Функціонування англомовної суспільно-політичної термінології в міжнародних документах	253
90. Олійник С. Б. Developing Sociocultural Competence Through Foreign Literature	256
91. Островська О. А. Відтворення іронії в англо-українському публіцистичному перекладі	259

3. Byram M., Gribkova B., Starkey H. Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching: A Practical Introduction for Teachers. Strasbourg: Council of Europe, 2002. 11-13p. URL: <https://rm.coe.int/16802fc1c3> (дата звернення: 9.10.2025)

4. Бонюк М.В. Формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя : автореф. дис канд. пед. наук. Київ, 2015. С. 20.

5. Calafato R., Hunstadbråten S. Using Literature to Teach Intercultural Competence. Language and Intercultural Communication. 2024. URL: <https://tinyurl.com/ywk7bmwa> (дата звернення: 9.10.2025)

6. Kuang R. F. Babel, Or, The Necessity of Violence: An Arcane History of the Oxford Translators' Revolution. New York: Harper Voyager, 2022.

7. Delanoy W. Dialogic Communicative Competence and Language Learning. Heidelberg: Winter, 2008.

Островська О.А.
гр. МАУП-16
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
Наук. керівник – кандидат філол. наук, доцент Чумак Г.В.

ВІДТВОРЕННЯ ІРОНІЇ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Сьогодні публіцистичний дискурс є важливим інструментом впливу – від нього залежить громадська думка, а також він встановлює критерії оцінювання соціальних подій та явищ. Іронічні висловлювання відіграють значну роль у даному дискурсі. Вони дозволяють автору дуже тонко показати своє ставлення до суспільних подій, абсурдних вчинків чи поведінки інших осіб. Влучне використання іронії змушує читачів задуматися про описану ситуацію.

Актуальність теми зумовлена тим, що в даний час іронія як елемент критики та впливу на читацьку аудиторію широко використовується у публіцистичному дискурсі і виникає потреба у дослідженні та удосконаленні способів її відтворення в англо-українському перекладі.

Метою дослідження є аналіз стратегій і труднощів перекладу іронії в публіцистичних текстах з англійської на українську мову.

Іронія – це спосіб вираження думки, при якому слова чи висловлювання набувають глузливого значення. Ще з давніх часів іронія є дуже важливим засобом вираження гумору. Вона майстерно дозволяє передавати правду в завуальованій формі [1]. Передача іронії є нелегким завданням для перекладача – потрібно не тільки глибоко розуміти контекст, а й майстерно використовувати мовні засоби та перекладацькі трансформації. Перекладацькі стратегії гумору досліджували у своїх працях вчені Д. Делабастіста [3] та Я. Педерсен [5].

На прикладі статті Алістера Хіта “This is how civilisations finally die” [4] можемо побачити майстерне використання іронії для опису політичних діячів та їхніх вчинків. У своїй публікації А. Хіт порівнює російського диктатора В. Путіна зі Сталіним, називаючи його “round-shop Stalin” [4], що у перекладі українською звучить як «низькосортний Сталін» [2]. Оригінальний компонент означає щось неякісне та дуже дешево. В українському перекладі спостерігаємо використання стратегії заміщення, яка передає суть метафори і є зрозумілою в українському контексті.

Не оминула критика і світових лідерів, про яких автор пише: “Our leaders are non-player characters in the story of our spiral into oblivion, standing by as we rush towards civilisational *seppuku*” [4]. – «Наші лідери – наче другорядні персонажі комп’ютерної гри про падіння в небуття, які безпорадно споглядають, як ми стрімко наближаємося до цивілізаційного самогубства» [2]. При перекладі фрази “non-player characters” використано стратегію експлікації – розширене тлумачення, яке пояснює термін геймерського жаргону.

“Sir Keir Starmer, Emmanuel Macron, Ursula von der Leyen: all are political pugmies, interchangeable in their incompetence, cowardice and lack of vision” [4]. В даному реченні доцільно використаний буквальний переклад фрази “political pugmies” – «політичними карликами» [2], який не втрачає іронічний тон даної метафори.

Аналіз статті Алістера Хіта демонструє ефективне використання іронії, за допомогою якої він ефективно доносить свою позицію до читача. Вживаючи саркастичні метафори, алюзії та порівняння автору вдається чітко висвітлити бездіяльність та безпорадність політиків. Використані перекладацькі стратегії дозволяють зберегти іронічний відтінок і роблять текст зрозумілим для українських читачів.

Отже, іронія є потужним елементом впливу у публіцистичному стилі. Вона часто ґрунтується на культурному контексті, що вимагає глибокого розуміння. У англо-українському перекладі основні труднощі виникають через складність передачі метафор, гри слів, алюзій зберігаючи при цьому іронічний підтекст.

Література

1. Соловей Е. С. Іронія

URL: <https://esu.com.ua/article-12622> (дата звернення 5.10.2025)

2. Чому Європа стала посміховиськом для всього світу

URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cn958wjdz7o> (дата звернення 5.10.2025)

3. Delabastita D., Grutman R. Introduction to fictional representations of multilingualism and translation. *Linguistica Antverpiensia*. Berlin: Verlag Lans. 2005. No 4. Pp. 11–34 [in English].

4. Heath A. This is how civilisations finally die.

URL: https://www.telegraph.co.uk/news/2025/09/24/europes-pygmyes-dont-realise-how-irrelevant-they-are/?WT.mc_id=e_DM691138&WT.tsrc=email&etype=Edi_FTE_New_Reg&utm_source=email&utm_medium=Edi_FTE_New_Reg20250925&utm_campaign=DM691138 (дата звернення: 5.10.2025)

5. Pedersen, J. How is culture rendered in subtitles // *MuTra 2005—Challenges of Multidimensional Translation: Conference Proceedings*. 2005. pp.1-18.